

Sygn. akt **II Ka 90/19**

POSTANOWIENIE

Dnia **11 lipca 2019 r.**

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu – w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Robert Pelewicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Marta Czachurska

w sprawie M. K. obwinionej o popełnienie wykroczenia z art. 86 § 1 kw, na podstawie art. 618a § 1, 3 i 4 kpk, art. 618b § 1 kpk, art. 618c § 1 kpk i art. 618k § 1 i 2 kpk, art. 618l § 1 kpk w zw. z art. 38 § 1 kpw,

postanowił

nie uwzględnić wniosku świadka W. K. o zwrot należności, jakie poniosła w związku z wezwaniem i stawiennictwem na rozprawę odwoławczą Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu w dniu 26.04.2019., w sprawie II Ka 90/19.

UZASADNIENIE

Odnosząc się do pisma procesowego W. K. z dnia 26.04.2019., wskazać trzeba już w tym miejscu, że stosownie do brzmienia art. 118 § 1 kpk znaczenie czynności procesowej ocenia się według treści złożonego oświadczenia. W przypadku pism procesowych określonych mianem środków odwoławczych, ustalenie ich rzeczywistego znaczenia oznacza konieczność uwzględnienia całej ich treści, a nie tylko części dyspozytywnej czy samego ich przez skazanego nazwania. Ograniczenie się do odczytania dosłownej treści tylko tego zakresu pisma procesowego bez uwzględnienia przytoczonego w nim uzasadnienia, nie jest miarodajne dla odtworzenia rzeczywistych intencji towarzyszących autorowi przy jego sporządzaniu i wniesieniu (zob. wyrok SN z 06.12.2018., IV KK 116/18, Legalis 1872925). Dlatego też pismo procesowe W. K. z dnia 26.04.2019., które wpłynęło do Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu w dniu 29.04.2019., zatytułowane: „Skarga”, w którego treści W. K. domagała się zwrotu kosztów, jakie poniosła w związku z wezwaniem i stawiennictwem w charakterze świadka w siedzibie Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu na rozprawę odwoławczą w dniu 26.04.2019 r., zgodnie z wymogami art. 118 § 1 kpk należało uznać za wniosek o zwrot należności których mowa w art. 618a kpk i art. 618b kpk, w rozumieniu art. 618k § 1 kpk.

W pierwszej kolejności trzeba więc wskazać, że na podstawie art. 618a § 1 kpk świadkowi przysługuje zwrot kosztów podróży - z miejsca jego zamieszkania do miejsca wykonywania czynności postępowania na wezwanie sądu - w wysokości rzeczywiście poniesionych, racjonalnych i celowych kosztów przejazdu własnym samochodem lub innym środkiem transportu. Zgodnie z treścią art. 618a § 4 kpk świadek powinien należycie wykazać wysokość poniesionych kosztów, przy czym wspomniane przepisy nie wykluczają żadnego środka transportu, a zatem może być to pociąg, autobus, komunikacja miejska, a nawet samolot czy taksówka. Granice jednak uprawnienia do wyboru środka transportu wyznaczają względy racjonalności i celowości. Koszt podróży nie może być jedynym, ani głównym kryterium zasadności wyboru określonego środka transportu. Istotne są również takie kryteria, jak czas podróży, warunki, konieczność korzystania z kilku środków transportu lub konieczność przesiadek, czas przyjazdu na miejsce czynności w korelacji z czasem jej rozpoczęcia. (zob. postanowienie SA w Katowicach z 25.05.2017., II Aka 141/17, KZS 2014 nr 2, poz. 114). Warto także podkreślić w kontekście sytuacji procesowej świadka W. K., że uprawnienie do takich należności służy świadkowi nawet w sytuacji, gdy się stawił do sądu, a nie został przesłuchany, albowiem istotne z punktu widzenia normatywnego jest spełnienie obowiązku stawiennictwa i chęć realizacji obowiązku złożenia zeznań. W przypadku nieprzesłuchania osoby wezwanej w charakterze świadka zasadniczo nie ma znaczenia, dlaczego nie doszło do złożenia zeznań. Mogą to być przyczyny związane z organem mającym dokonać czynności przesłuchania, jak na przykład brak czasu na przesłuchanie w danym terminie rozprawy, czy rezygnacja z przesłuchania świadka – co miało miejsce w sytuacji procesowej świadka W. K.. Ponadto ustawa nie wskazuje obowiązku udokumentowania

poniesionych kosztów, niemniej dokumentację najłatwiej jest zweryfikować w kontekście dowodowego wykazania poniesionych kosztów stawiennictwa w sądzie. Jeżeli świadek dostarczy np. bilet, paragon czy rachunek, wówczas uprawniony organ nie będzie miał wątpliwości co do tego, czy takie koszty zostały poniesione. Należy więc przyjąć, że należywym wykazaniem kosztów będzie oświadczenie świadka dotyczące środka komunikacji, którym będzie podróżował i przedstawienie taryfy przewoźnika. Zwłaszcza, że ustawa nakazuje świadkowi należyte wykazanie wysokości kosztów nie ustanawiając w tym zakresie przesłanki w postaci wysokości poniesionych kosztów (art. 618a § 4 kpk).

Natomiast zgodnie z treścią art. 618b § 1 kpk w związku z udziałem w czynnościach postępowania sądowego, świadkowi wezwanemu przez sąd przysługuje zwrot zarobku lub utraconego dochodu. Ustawa nie wskazuje ograniczeń w zakresie tego z jakich źródeł może być utracony zarobek lub dochód. Należy więc przyjąć, że takim źródłem może być stosunek pracy, działalność rolnicza, działalność gospodarcza, umowa o dzieło, czy umowa zlecenie. Podstawą otrzymania zwrotu takiej należności jest jej utrata w związku z wezwaniem świadka do sądu. Nie można jednak zapominać, że jeżeli świadek przebywa na urlopie bezpłatnym, lub wykonuje pracę w godzinach, które nie kolidują z możliwością udziału w czynnościach postępowania sądowego, to wówczas nie traci źródła zarobku i nie ma prawa do uzyskania jego zwrotu. Także i przy wnioskowaniu o zwrot tej należności pamiętać należy, że ustawa nakazuje świadkowi należyte wykazanie utraty zarobku lub dochodu nie ustanawiając w tym zakresie przesłanki w postaci wysokości poniesionych kosztów (art. 618b § 3 kpk). Tak więc osoba pozostająca w stosunku pracy powinna złożyć zaświadczenie pracodawcy informujące o potrąceniu z wynagrodzenia świadka odpowiedniej kwoty z uwagi na nieświadczenie pracy spowodowane stawiennictwem przed organem procesowym. Podobny dokument powinien przedstawić świadek zarabkujący na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło. Osoba prowadząca działalność gospodarczą jednoosobowo może także okazać dokumentację dotyczącą jej przeciętnych dochodów w zbliżonym okresie. Pozostałe osoby powinny wszelkimi innymi sposobami starać się wykazać wysokość utraconego dochodu.

Rzecz jednak w tym, że W. K. domagając się zwrotu należności, jakie poniosła w związku z wezwaniem i stawiennictwem w charakterze świadka na rozprawę odwoławczą przed Sądem Okręgowym w Tarnobrzegu w dniu 26.04.2019 r., nie wskazała żadnego z wymienionych wyżej elementów umożliwiających ustalenie kosztów stawiennictwa świadka na rozprawę zgodnie z wymogami polskiego ustawodawcy. Nie załączyła bowiem do pisma biletu, paragonu czy rachunku, nie wskazała jakim środkiem transportu dotarła na rozprawę, a jakim środkiem transportu wróciła z rozprawy do miejsca zamieszkania, nie wskazała jaki zarobek utraciła w związku z nieświadczeniem pracy spowodowanym stawiennictwem przed sądem i nie dołączyła dokumentacji dotyczącej jej przeciętnych dochodów w zbliżonym okresie. A jak już podkreślono, z treści art. 618a § 1 i 3 kpk i art. 618b § 1 i 2 kpk wynika jasno, że zwrotowi podlegają tylko należności rzeczywiście poniesione przez świadka. Świadek musi pamiętać, że wykazanie wysokości kosztów podróży w razie skorzystania z środków transportu publicznego (np. kolej, autobus, tramwaj, taksówka, samolot) powinno co do zasady polegać na przedstawieniu odpowiedniego biletu lub rachunku. To samo odnosi się do wykazania kosztów utraconych zarobków (dochodów), czy kosztów noclegu niezbędnego w związku ze stawiennictwem w sądzie.

W związku z powyższym, zarządzeniem z 21.05.2019., świadek W. K. została wezwana do uzupełnienia braku formalnego wniosku o zwrot należności o których mowa w art. 618a kpk i art. 618b kpk, poprzez wskazanie kosztów jakie poniosła w związku ze stawiennictwem na rozprawie odwoławczej w dniu 26.04.2019. W. K. otrzymała wezwanie do uzupełnienia braku formalnego pisma w dniu 28.05.2019., jednakże nie uzupełniła braku do którego usunięcia została wezwana w zakreślonym terminie. Tymczasem podmiot, który złożył wniosek bez należytego wykazania wysokości żądanej należności powinien zostać wezwany do uzupełnienia braków w tym zakresie (np. rachunki, bilety, zaświadczenie od pracodawcy lub stosowne oświadczenie wnioskodawcy o poniesieniu kosztów). Nieuzupełnienie ich nie stanowi braków formalnych tego rodzaju, że pismo nie może otrzymać biegu. Nie stosuje się zatem w takiej sytuacji art. 120 § 2 kpk o uznaniu takiego wniosku za bezskuteczny. Nieuzupełnienie braku miało natomiast wpływ na merytoryczne rozstrzygnięcie wniosku przez sąd (zob. np. L.K. Paprzycki (red.), J. Grajewski, S. Steinborn, Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do art. 425-673, LEX 2013, t. 3 do art. 618k).

W konsekwencji, z uwagi na niewykonanie przez świadka W. K. wezwania do wskazania wysokości żądanej należności i należytego wykazania wysokości żądanej należności i w efekcie niewykazania wysokości żądanej należności celowym jest orzeczenie jak w sentencji.

Przewodniczący:

ZARZĄDZENIE

- odpis postanowienia doręczyć świadkowi W. K. z pouczeniem, że zażalenie nie przysługuje.

Sędzia: